

LOJİSTİK REGRESYON ANALİZİYLE ÖĞRETMEN ADAYLARININ DEPRESYON DURUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Şirin ÇETİN*
Serdar ARCAGÖK**

Öz: Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının depresyon düzeylerinin ve depresyona sebep olabilecek risk faktörlerinin lojistik regresyon analizi ile belirlenmesidir. Araştırmanın evrenini Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde 2017-2018 öğretim yılında farklı anabilim dallarında öğrenimlerini sürdüren (197 kız, 209 erkek) öğretmen adayı oluşturmaktadır. SPSS paket programında tek değişkenli ve çok değişkenli lojistik analiz ile öğretmen adaylarının depresyon durumunu etkileyen faktörler modellenmeye çalışılmıştır. Araştırma da gelir düzeyi ve KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) değişkenlerinin öğretmen adaylarının depresyon eğilimlerini belirlemede etkili faktörler olduğu saptanmıştır. Araştırmada KPSS sınavına girecek öğretmen adaylarının depresyon düzeylerinin KPSS sınavına girmeyen öğretmen adaylarına göre yaklaşık 10 kat daha fazla riske sahip olabileceği saptanmıştır. KPSS sınavının öğretmen adaylarının kariyerlerini ve geleceklelerini belirleyen önemli bir sınav haline dönüşmesi son sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarındaki depresyon oranının artmasında etkili bir faktördür. Depresyondan KPSS sınavına girecek olan adayları koruyabilmek adına sınavla ilgili farkındalık yaratılması öğretmenlik okuyan üniversite öğrencilerinde depresyonun oluşum sebeplerinden birisi olan psikososyal durumların etkisini azaltacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Depresyon, kamu personeli seçme sınavı, lojistik regresyon

* Dr. Öğretim Üyesi; Ondokuz Mayıs Üniversitesi Rektörlük, cetinsirin55@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9878-2554, Makale Geliş Kabul Ediliş Tarihi: 08/08/2018 – 04/09/2018.

** Dr. Öğretim Üyesi; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bölümü, ORCID ID: 0000-0002-4937-3268.

THE DETERMINING OF THE RISK FACTORS AFFECTING DEPRESSION LEVELS IN PROSPECTIVE TEACHERS USING THE LOGISTIC REGRESSION ANALYSIS METHOD

Şirin ÇETİN*
Serdar ARCAĞÖK**

Abstract:

The aim of this study which is the determination of depression levels and risk factors which may be the causes of depression in prospective teachers was determined using logistic regression analysis. The participants of the research were prospective teachers (197 female 209 male) who were still undertaking their studies in various departments at Çanakkale Onsekiz Mart University in the 2017-2018 academic year. The statistical analysis of the results obtained from this research was done using the SPSS (version 21; IBM, Armonk, NY) packet program. The modelling of factors affecting the depression levels of the prospective teachers was undertaken using the univariate and multivariate logistic analysis. Income levels and KPSS (Civil Servant Selection Exam) were factors that showed to have a meaningful impact on the depression levels of prospective teachers. It has been determined in the survey that the depression levels of the prospective teachers who will take the KPSS examination may have about 10 times more risk than the teacher candidates who do not take the KPSS examination. The fact that the KPSS test is or at least perceived as an important test that determines the career and future of the prospective teachers is an effective factor in increasing the rate of depression in the prospective teachers who continue their education in the last grade. In order to protect candidates who are going to take the KPSS test from the depression, increasing awareness about the exam is thought to diminish the psychosocial situations which are one of the causes of depression in the university students who are studying teaching.

Keyword: Depression, KPSS, logistic regression

---

* Dr. Instructor, Ondokuz Mayıs University.

** Dr. Instructor, Çanakkale Onsekiz Mart University, Faculty of Education, Department of Primary Education.

Giriş

Geçmişten günümüze kadar gelen, gündemden hiç eksilmeyen ve insanlığın bilinen en eski psikolojik hastalıklarından olan depresyon insanlar için her zaman büyük bir sıkıntıya neden olmuştur. Hipokrat tarafından günümüzden 2400 sene öncesinde ‘Melankoli’ adı verilen depresyon ilk defa rahatsızlık ve hastalık kategorisine girmiştir. Depresyon belli bir statü ya da konuma, ekonomik düzeye veya diğer çevresel etmenlere bakılmaksızın her bireyde oluşabilecek bir rahatsızlıktır (Gilbert, 2016).

Hipokrat’ın sonrasında da depresyon; Gallen tıbbi içerisinde melankoli olarak adlandırılmaya devam edilmiştir. 1621’de ise “Melankolinin Anatomisi” isimli yapıtıyla Burton, depresif bireylerin hislerini, düşüncelerini ve başından geçen sıkıntıları çok iyi tanımlamıştır. 1854 de ise Falret, kimi depresif bireylerin hastalığın ilerleyen kademelerinde taşkınlıklar yapabildiklerini ve sonrasında tekrardan depresiflik evresine döndüğünü gözlemleyerek bu duruma “Dalgalı Delilik” adını vermiştir. 1800’lü yılların sonlarına doğru Alman psikiyatri ekolü yenilikçi bir adım atarak ruh hastalıklarını kodlamaya çalışmış ve Kahlbaum 1882’de mani ve melankolinin ortak hastalık evresinin farklı zaman dilimlerinde olduğunu açıklamıştır (Binbay, 2011).

Depresyonunun farklı tanımlarının yapıldığı görülmektedir. Depresyon evrensel bir yapıya sahip, toplumda yaygın olarak görülen ruh hastalığı şeklinde tanımlanmaktadır. Depresyon ayrıca herhangi bir coğrafi sınır, etnik grup, sosyal statü gelir ve yaş grubunu tehdit eden dünyanın bir numaralı halk sağlığı sorunudur (Clark, Beck ve Alford, 1999; Meyer, 2000 Robbins, 1993). Depresyon aynı zamanda ruhsal rahatsızlık, üzüntülü veya kırılğan olmayla da ilişkilendirilmiştir (American Psychiatric Association, 2000). Türk Dil Kurumu (2018), ise depresyonu, sensomotorik duyarlılığın azalmasının en hafif biçimi, ruhsal ya da bedensel düşkünlük durumu, genel davranışların hafif derecede azalması ve sensomotorik duyarlılığın azalması şeklinde tanımlamıştır.

Depresyon günlük yaşamdaki düşünmede, konuşmada ve fiziksel faaliyetlerde yavaşlama, aşğılık ve değersizlik duygusunu, sürekli yorgun hissetmeyi, dikkat bozukluğunu ve derin hüznünlük belirtilerini içeren sendromdur. Anlaşılması zor olan bu sendrom; oluşum sebepleri, gidişatları ve tedavisi yönüyle oldukça karmaşık süreçleri ve hastalık seyir durumu içermektedir. (Köknel, 2005). Birçok birey kendini iyi hissetmediğinde, üzgün olduğunda ya da yalnız hissettiğinde rahatlıkla kendisinin depresyona girdiğini ifade edebilmektedir (Köroğlu, 2015). Depresyona giren birey de üzgün ya da huzursuz ruh hali ortaya çıkar. Bu bireyler önceden haz aldıkları ya da hoşlandıkları etkinliklere ilgi duymamaya başlar. Baş ağrısı veya mide bulantısı gibi fizyolojik belirtiler depresyona giren bireylerde ortaya çıkar (Storey, 2016).

Depresyon, bireyde bazı duygularda, düşüncelerde, davranışlarda ve bedensel görünümde olumsuz değişikliklere neden olmaktadır. Bunlar; kişinin özgüvenin azalması ve zamanı belirsiz hüznü duygusuna kapılması şeklindedir. Bununla birlikte depresyon, bireylerin düşüncelerinde de değişimlere yol açmaktadır. Seçim yapma-

da zorluk çekmek ve herhangi bir konuyu karara bağlayamama bunlardan birkaçıdır. Depresyonunu neden olduğu davranışlardaki değişiklik ise daha çok üşengeçlik, sorumluluklarını yerine getirmeme ve bireyler arası ilişkilerde aksaklıklar yaşanması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bedensel değişiklikler ise bireyin uyku düzeninin ve beslenme alışkanlığının bozulması bunların sonucu olarak da fark edilebilen kilo sorunlarının yaşanması biçimindedir (Köroğlu, 2015).

Depresyonu oluşturan etmenlerin farklılaştığı ileri sürülmektedir. Bu çerçevede depresyonun genetik, psiko-sosyal ve biyolojik sebepli olduğu düşünülmektedir. Yirminci yüzyılın ikinci çeyreğinden sonra biyolojik psikiyatri alanında ses getiren gelişmeler yaşanmıştır. Günümüzde depresyonun biyolojik temellerine ışık tutan beynin nörokimyası; antidepressan maddelerin keşfinden sonra odak noktası olmuştur (Yemez ve Alptekin, 1998). Kişilerin ekonomik ve sosyal şartlarının düşük düzeyde olmasının da depresyonu tetiklediği gözlemlenmiştir (Öztürk ve Uluşahin, 2011).

Depresyonun dünyadaki 13-18 yaş aralığındaki bireylerde % 5.6 oranında yaygın olduğu görülmektedir. Ayrıca ergenler arasında depresyonun başlıca intihar nedeni olduğu saptanmıştır. Bu durum depresyonun ciddi bir halk sağlığı sorunu olduğunu ortaya çıkarmaktadır (Jane - Costello, Erkanli ve Angold, 2006).

2015 yılında dünya üzerinde 300 milyonu geçen depresyonlu bireyin olduğu saptanmıştır. Ayrıca elde edilen verilere dayanarak Türk halkının % 4,4'lük kısmının da depresyonda olduğu saptanmıştır (World Health Organization [WHO], 2015).

Depresyonunun yaygın olarak görüldüğü diğer önemli bir alan ise Lisans ve lisansüstü öğretim alanıdır. Lisans ya da lisansüstü öğretim gören öğrencilerde depresyon, duygusal ve psikolojik rahatsızlıklara yol açmaktadır. Depresyonun öğrencilerin akademik başarılarında ve öğrenme çabalarında düşüşle birlikte sosyal becerilerinde de zayıflığa neden olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra depresyon üniversitede öğrenim gören öğrencilerin uyuşturucu ve alkol kullanımında artışa da neden olmaktadır. Gençlerde depresyon, yaygın olarak rastlanan, psiko-sosyal ve akademik yetilerde ciddi ve önemli düzeyde bozulmalara yol açan ve gelişimsel sorunların aşılmasını engelleyen ruhsal bozukluklardan biridir. Gençlerdeki depresyon davranışları, sosyal olmayan davranışlar ve öğrenme güçlüğü gibi o döneme özgü sorunlarla ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede öğrencilerdeki depresif belirtilerin betimlenmesi büyük önem taşımaktadır (Canat, 1997; Feaster, 1996; Felix, 2000).

Lisans ve lisansüstü öğretimde öğrenimlerini sürdüren öğrencilerde depresyon belirtilerinin ortaya çıkması birçok olumsuz durumda yaşanmasına neden olmaktadır. Bunlardan birkaçı yeni veya farklı ortamlara uyum sağlayamama, sosyal ilişkilerde kopukluk yaşanması, bireysel hedefler belirleyememe ve kariyer seçiminde sağlıklı kararlar verememe şeklindedir (Berzonsky ve Kuk, 2000; Lisser, 2002; Felix, 2000; Woolley, 2002).

İlgili alan yazın incelendiğinde depresyonla ilgili araştırmaların lise öğrencileri (Eşkin, Ertekin, Harlak ve Dereboy, 2008; Kınık, 2015; Mizuta, Suzuki, Yamayata ve Ojima, 2017; Ören ve Gençdoğan, 2007), ilköğretim öğrencileri (Duy, 2010; Erözkan, 2009; Kapıcı, 2013; Storey, 2016) ile yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra eğitim fakültesi dışındaki Ön Lisans ve Lisans öğrencileri (Ajinkya, Schaus ve Deichen, 2016; Donnelly, Renk, Sims ve Mcguire, 2011; Deniz ve Sümer, 2010; Özdel, Bostancıoğlu, Özdel ve Oğuzhanoğlu, 2015; Yavuzer, Albayrak ve Kendal, 2018; Yerlikaya, 2009; Wooley, 2002) ile gerçekleştirilen araştırmalar saptanmıştır. Bununla birlikte depresyonla ilgili araştırmaların bir bölümünün öğretmenlerle gerçekleştirildiği görülmektedir (Gelle, 2014; Granger, 2017; Maxfield, 1996; McLaughlin, 2010; Mountford, 1993; Özcan, 2012). Eğitim fakültesi öğrencileriyle yapılan araştırmalara da rastlanmıştır (Aydın, 1990; Aysan ve Bozkurt, 2000; Akkaya, 2007; Aslan ve Kazancıoğlu, 2013; Aylaz, Kaya, Dere, Karaca ve Bal, 2007; Bozkurt, 2004; Demirci, 2017; Erözkan, 2005; Otlı, 2008, Sağar, 2018, Üstün, Haskılıç, Aslan ve Kazancıoğlu, 2013). Depresyon bireylerde birçok olumsuzluğa yol açmaktadır. Depresyonun üniversitede öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin öğrenme yaşantılarını olumsuz yönde etkilediği araştırma bulgularının sonuçlarıyla da saptanmıştır (Aydın, 1990; Dahlin, Runeson ve Joneborg 2005, Demirci, 2017; Saipanis, 2003, Sağar, 2018; Wooley, 2002). Bu noktadan hareketle güncel bir sorun olan ve öğrencilerin öğrenme yaşantılarını ve geleceğe yönelik kariyer planlarını olumsuz etkileyebilen, gelecekte daha ileri düzeylerde yaşanabilecek depresyonun onların yaşam kalitelerinde ciddi sorunlar doğurabileceği dikkate alındığında yarının nesillerini yetiştirecek öğretmen adaylarındaki depresyon düzeylerinin güncel çalışmalarla belirlenmesinin alana katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmada; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesinin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının depresyon düzeylerinin ve depresyona sebep olabilecek risk faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede şu sorulara cevap aranmıştır:

Öğretmen adaylarının depresyon puanları cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının depresyon puanları KPSS sınavına hazırlanmalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının depresyon puanları gelir düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının depresyon puanları annenin eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının depresyon puanları babanın eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen adaylarının depresyon puanları barınma yerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

Öğretmen Adaylarının Depresif Belirti durumlarını etkileyen faktörler nelerdir?

Yöntem

Bir seri bağımsız değişken ile kategorik bir bağımlı değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek için lojistik regresyon analizi kullanılır. Lojistik regresyon analizi; bir durumun gerçekleşme yada gerçekleşmeme olasılığını, sayısal yada nominal olsun birden çok değişkeni ölçerek hesaplamak yada tahmin etmek amacıyla kullanılan bir istatistik analiz yöntemidir.

Lojistik regresyon iki veya daha fazla değişkenin olduğu durumlarda kullanılır. Lojistik regresyon analizi özellikle bağımlı değişkene verilen yanıtların dağılımının bir veya birden fazla bağımsız değişken ile doğrusal olmayan ilişki göstermesinin beklendiği durumlarda tercih edilir. Tek değişkenli lojistik regresyon modeli tek bir bağımsız değişkenin bulunduğu durumdur. Lojistik regresyonda katsayıların yorumlanması için "odds"lar ve "odds oranı"ndan yararlanılır. Lojistik regresyon, özellikle normallik varsayımı gerektirmemesi, bağımsız değişkenlerin hem kesikli hem de sürekli olabilmesi, esnek ve kolay yorumlanabilir olması gibi avantajları sebebiyle uygulamalarda çok sık kullanılmaktadır (Hosmer ve ark, 1982).

Lojistik regresyon analizinde bağımlı değişkenin alabileceği değerlerden birinin gerçekleşme olasılığı tahmin edilir. Lojistik regresyonda model kestiriminde en çok olabilirlik (maximum likelihood) yöntemi kullanılır. Lojistik regresyon sapmalarının karesini (en küçük kareler) "en az" yapmak yerine, bir olayın olma (gerçekleşme) olasılığını "en çok (maximum)" yapmakla ilgilenir (Hair ve ark., 2006).

Tek değişkenli lojistik regresyon analizinde, istatistiksel olarak önemsiz bulunan bir değişkenin model dışı bırakılmasına karar verilmeden önce, aynı zamanda biyolojik olarak da önemsiz olup olmadığı araştırılmalıdır. Dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da, değişkenin lojitle lineer olmadığı durumlarda, değişken modele alınırken kullanılacak kesim noktalarının belirlenmesidir. Kesim noktaları belirlenirken öncelikle konu uzmanlarının görüşlerine başvurulmasında yarar vardır.

Evren ve Örneklem

Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi 406 öğretmen aday ve CES-Depresyon Ölçeği (The Centre for Epidemiologic Studies Depression Scale) ile elde edilen verilerle sınırlıdır.

Araştırmada katılımcılara öncelikle çalışmanın amacını belirten bilgilendirilmiş onam formu verilmiş ve onamları alınmıştır. Sonrasında kişisel bilgi formu ile katılımcıların sosyodemografik bilgilerine ulaşılmış ve son olarak da tüm katılımcılara CES-Depresyon Ölçeği yüz yüze görüşme yapılarak doldurulmuştur

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın uygulama kapsamında eğitim alanında kullanılan ve geçerli olduğu gösterilen ölçme aracı olarak CES-Depresyon Ölçeği (The Centre for Epidemiologic Studies Depression Scale) kullanılmıştır. CES Depresyon Ölçeği Amerikan Ulusal Akıl Sağlığı Enstitüsü tarafından depresyonu ölçmek için geliştirilmiştir (Radloff, 1977). Türkçeye uyarlaması ise Tatar ve Saltukoğlu tarafından 2010 yılında gerçekleştirilmiştir. Likert türü olan ölçek 20 maddeden oluşmakta ve ölçek maddeleri 0 ve 3 aralığında dörtlü Likert tipi ölçüm yapmaktadır. Ölçekte “Hiçbir Zaman-Nadiren (1 günden daha az)” cevabı 0, “Birazcık-Birkaç Kez (1-2 gün)” cevabı 1, “Arada Sırada-Bazen (3-4 gün)” cevabı 2, “Çokça-Çoğu Zaman (5-7 gün)” cevabı 3 olarak işaretlenir 4, 8, 12 ve 16 numaralı maddeler ters yönlü olarak puanlanmakta olup ölçeğin puan aralığı 0 ile 60 arasındadır. Ölçeğin kesim noktası 16 puan olarak belirlenmiştir. Yüksek puanlar depresif durum yakınlığını ifade ederken; düşük puanlar depresif durum olmadığını ifade etmektedir.

CES-Depresyon Ölçeğinin Türkçeye uyarlamasında iç tutarlık katsayısı $\alpha = 0.89$, testi yarılama güvenilirliği $r = 0.89$, iki haftalık test tekrar test güvenilirliği katsayısı $r = 0.69$ 'dur. Formun geçerliliği ise, açıklayıcı faktör analizinde toplam varyansını %49,9'unu açıklayan 4 faktör elde edilmiştir ve özgün formula benzerlik göstermektedir (Tatar ve Saltukoğlu, 2010).

Bu araştırma çerçevesinde elde edilen veriler doğrultusunda belirlenen Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0.75 olarak bulgulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin istatistiksel analizlerinde SPSS paket programı (version 21.0; IBM, Armonk, NY) kullanılmıştır. Araştırma verilerinin analizinde yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (X), Ki-kare analizleri kullanılmıştır. CES-DÖ kendi değerlendirme ölçütlerine göre her bir katılımcı için puanlanmış ve sonuçları değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet, KPSS sınavı, sosyo ekonomik gelir düzeyi, barınma yeri, anne ve baba eğitimi gibi faktörlerin depresif belirtilerini nasıl açıkladığını görmek üzere lojistik regresyon analizi yapılmıştır. Tek değişkenli ve çok değişkenli lojistik analiz yöntemleri ile öğretmen adaylarının depresyon durumunu etkileyen faktörler modellenmeye çalışılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ilk olarak lojistik regresyon analizi için yapılan ön analiz sonuçlarına, daha sonra da araştırmanın problemini yanıtlamak amacıyla uygulanan lojistik regresyon analizinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular bağımsız değişkenlere göre incelenerek tablolar şeklinde betimlenmiştir.

Lojistik Regresyon Analiziyle Öğretmen Adaylarının Depresyon Durumunu Etkile... ◆

Bu araştırmada yer alan toplam 406 öğretmen adayı, 20 maddeden oluşan CES-Depresyon Ölçeği 'ne yanıt vermişlerdir. CES-Depresyon Ölçeğinin kesim noktası olarak 16 puan belirlenmiştir. Öğretmen adayları, CES Depresyon ölçeğinden aldıkları puanlara göre iki gruba ayrılmıştır. 16 ve 16 puandan yüksek puanlar depresif durum yatkınlığını ifade ederken; 16 puandan düşük puanlar depresif durum olmadığını ifade etmektedir. Böylelikle lojistik regresyon analizi için gereken iki kategorili bağımlı değişken elde edilmiştir. Depresyonlu olma durumu lojistik regresyon analizinde bağımlı değişken olarak alınmıştır.

Öğretmen adaylarının 197'si (%48.5) kız, 209'si (%51.5) erkektir. Öğretmen adaylarının 267'sinin (%65.8) depresyonlu, 139 (%34.2) normal grupta yer aldığı belirlenmiştir.

1. Öğretmen Adaylarının Depresyon Puanlarının Cinsiyetlerine Göre İncelenmesi

Tablo 1. Cinsiyete Göre Tek Değişkenli Analiz Sonucu

Tek Değişkenli Analiz			
Değişkenler	OR	GA	p değeri
Cinsiyet			
Erkek	1*		
Kız	1.37	0.879-2.004	0.178

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *: Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 1 tek değişkenli lojistik analiz sonuçlarına göre; Öğretmen adaylarının depresyon puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklı olmadığı belirlenmiştir (p=0.178).

2. Öğretmen Adaylarının Depresyon Puanlarının KPSS Sınavına Girmelerine Göre İncelenmesi

Tablo 2. KPSS Sınavına Göre Tek Değişkenli Analiz Sonucu

Tek Değişkenli Analiz			
Değişkenler	OR	GA	p değeri
KPSS			
KPSS Sınavına Girmeyecek	1*		
KPSS Sınavına Girecek	9.58	5.941-15.476	P<0.0001

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *: Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 2 tek değişkenli lojistik analiz sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının depresyon puanlarının KPSS sınavına hazırlanma ile ilişkili olduğu ve bu ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < 0.0001$). KPSS sınavına girecek öğretmen adaylarının depresyon düzeylerinin KPSS sınavına girmeyecek öğretmen adaylarına göre yaklaşık 9.5 kat daha fazla riske sahip olabileceği saptanmıştır.

3. Öğretmen Adaylarının Depresyon Puanlarının Gelir Düzeylerine Göre İncelenmesi

Tablo 3. Gelir Düzeyine Göre Tek Değişkenli Analiz Sonucu

Tek Değişkenli Analiz			
Değişkenler	OR	GA	p değeri
Gelir düzeyi			
Orta	1*		
Düşük	2.56	1.02-7.15	0.011

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *: Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 3 tek değişkenli analiz sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının depresyon puanlarının gelir düzeyine göre farklı olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p = 0.011$). Gelir düzeyi düşük öğretmen adaylarının depresyon düzeylerinin gelir düzeyi daha düşük öğretmen adaylarına göre 2.5 kat daha fazla riskli olduğu saptanmıştır.

4. Öğretmen Adaylarının Depresyon Puanlarının Annenin Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi

Tablo 4. Annenin Eğitim Düzeyine Göre Tek Değişkenli Analiz Sonucu

Tek Değişkenli Analiz			
Değişkenler	OR	GA	p değeri
Anne Eğitim			
Ortaokul	1*		
Lise	1.66	0.14-18.87	0.68
Üniversite	3.33	0.20-54.53	0.39

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *: Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 4 tek değişkenli analiz sonuçlarına göre; öğretmen adaylarının depresyon puanları ile annenin eğitimi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

5. Öğretmen Adaylarının Depresyon Puanlarının Babanın Eğitim Düzeyine Göre İncelenmesi

Tablo 5. Babanın Eğitim Düzeyine Göre Tek Değişkenli Analiz Sonucu

Tek Değişkenli Analiz			
Değişkenler	OR	GA	p değeri
Baba Eğitim			
Ortaokul	1*		
Lise	0.32	0.68-1.60	0.16
Üniversite	1.08	0.25-4.64	0.91

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *: Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 5 tek değişkenli analiz sonuçlarına göre; Öğretmen adaylarının depresyon puanları ile babanın eğitimi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

6. Öğretmen Adaylarının Depresyon Puanlarının Barınma Yerlerine Göre İncelenmesi

Tablo 6. Barınma Yerlerine Göre Tek Değişkenli Analiz Sonucu

Tek Değişkenli Analiz			
Değişkenler	OR	GA	p değeri
Barınma			
Yurt	1*		
Öğrenci evi	0.50	0.04-6.08	0.587
Ailesi ile birlikte	0.75	0.07-8.08	0.813

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *: Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 6 tek değişkenli analiz sonuçlarına göre; Öğretmen adaylarının depresyon puanları ile barınma yerleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının Depresif Belirti Durumlarını Etkileyen Faktörlerin Tek Değişkenli ve Çok Değişkenli Lojistik Regresyon Analizi

Değişkenler	Tek Değişkenli Analiz			Çok Değişkenli Analiz		
	OR	GA	p değeri	OR	GA	p değeri
Cinsiyet						
Erkek	1*					
Kız	1.37	0.879-2.004	0.178			
KPSS						
KPSS Sınavına Girmeyecek	1*					
KPSS Sınavına Girecek	9.58	5.941-15.476	P<0.0001	9.51	5.883-15.390	P<0.0001
Gelir Düzeyi						
Orta	1*					
Düşük	2.56	1.02-7.15	0.011	1.605	0.285-1.396	0.255
Anne Eğitim						
Ortaokul	1*					
Lise	1.66	0.14-18.87	0.68			
Üniversite	3.33	0.20-54.53	0.39			
Baba Eğitim						
Ortaokul	1*					
Lise	0.32	0.68-1.60	0.16			
Üniversite	1.08	0.25-4.64	0.91			
Barınma						
Yurt	1*					
Öğrenci Evi	0.50	0.04-6.08	0.587			

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *:Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Depresif Belirti Durumlarını Etkileyen Faktörlerin Çok Değişkenli Lojistik Regresyon Analizi

Değişkenler	Tek Değişkenli Analiz			Çok Değişkenli Analiz		
	OR	GA	p değeri	OR	GA	p değeri
Gelir düzeyi						
Orta	1*					
Düşük	2.56	1.02-7.15	0.011	1.605	0.285-1.396	0.255
KPSS Sınavına Girmeyecek	1*					
KPSS Sınavına Girecek	9.58	5.941-15.476	P<0.0001	9.51	5.883-15.390	P<0.0001

OR: Olasılıklar Oranı (Odds Ratio); *: Referans Grubu; GA: Güven Aralığı

Tablo 7’de tek değişkenli analiz sonucunda p değeri 0.25 in altında bulunan değişkenler çok değişkenli analize alınmamıştır. Tablo 8 de çok değişkenli lojistik analiz sonuçlarına göre; analize alınan öğretmen adaylarının depresyon puanları arasında gelir düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık saptanmamıştır (p=0.255). Öğretmen adaylarının depresyon puanlarının KPSS sınavına hazırlanma ile ilişkili olduğu ve bu ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir (p<0.0001). KPSS sınavına girecek öğretmen adaylarının depresyon düzeylerinin KPSS sınavına girmeyen öğretmen adaylarına göre yaklaşık 10 kat daha fazla riske sahip olabileceği saptanmıştır.

Araştırmamızda elde edilen bulgular çalışmaya katılan öğretmen adaylarının yaklaşık %65.8’ine (n =267) depresyon tanısı konabileceğine işaret etmektedir. Özetle, bu çalışmadan elde edilen sonuçlar öğretmen adayları arasında depresyonun yaygın olabileceğine işaret etmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma bulguları incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük bir bölümünün depresyon puanlarının yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bulgu, Sağar (2018) tarafından eğitim fakültesi öğrencilerinin depresyon düzeylerini belirlemeye çalıştığı araştırma bulgusuyla örtüşmektedir. Ayrıca, Yavuzer, Albayrak ve Kendal (2018)’in üniversite öğrencileriyle gerçekleştirdiği araştırma sonuçları da bu çalışmadaki bulguları desteklemektedir. Üniversitede öğrenim sürdüren öğrenciler erginlik çağından yetişkinlik çağına geçiş aşamasında farklı ruhsal sıkıntılar yaşamaktadır. Bu çağda-

ki bireyler hem kişisel ve sosyal gelişimlerini sağlama hem de üniversite yaşamında karşılaştıkları zorlukları aşma çabası göstermektedirler (Gjerde, 1993; Hofling ve Leininger, 2008). Ayrıca bu çağıdaki gençler; mesleki yaşamlarına yönelik kariyer planları kurmaya ve bu çerçevede yaşamlarını şekillendirmeye çalışmaktadır (Magen, 1998). Söz konusu nedenler eğitim fakültesindeki öğretmen adaylarının büyük bir bölümünde depresyon puanlarının yüksek düzeyde ortaya çıkmasında etkili olabilir. Farklı araştırmalar depresyonunun farklı ülkelerdeki lisans öğrencileri arasında hızlı bir şekilde yayıldığına işaret etmektedir (Bozkurt, 2004; Brackney ve Karabenick, 1995; Edwards ve Holden, 2001; Voelker, 2003).

Araştırma, cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının depresyon puanlarını belirlemede etkili bir değişken olmadığını ortaya çıkarmaktadır. Bu bulguyu Donnelly, Renk, Sims ve McGuire (2011)'nin lisans öğrencileriyle gerçekleştirdiği araştırma bulgusu ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca Yavuzer, Albayrak ve Keldal (2018) 'in lisans öğrencileriyle gerçekleştirdikleri araştırmada da cinsiyetin depresyon düzeyini belirlemede etkili bir unsur olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer durum Lefkowitz ve Tesiny (1985), Aydın (1998), Otlu (2008) ve Üstün, Haskılıç, Aslan ve Kazancıoğlu (2013) tarafından lisans öğrencileriyle gerçekleştirilen araştırmalarda da cinsiyetin öğrencilerin depresyonlarını belirlemede etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Buna karşın, cinsiyetin lisans öğrencilerinin depresyon puanlarını belirlemede etkili olduğunu ortaya çıkaran araştırmalara da rastlanmaktadır (Al-Quasy ve Lama, 2011; Bozkurt, 2004; Erözkan, 2009; Sağar, 2018; Tuzcuoğlu ve Korkmaz, 2001; Yücel, Kara, Özyalçın, Alçalar, Özdemir ve Yücel, 2002). Bu araştırmada cinsiyetin depresyon puanlarını belirlemede etkili bir değişken olmaması kız ve erkek öğretmen adaylarının benzer kişisel, sosyal uyum zorlukları yaşamaları veya akademik zorluklarla karşılaşmalarından kaynaklanabilir (Erözkan, 2005; Sürücü ve Bacanlı, 2010).

Araştırmada dikkat çekici bir diğer bulgu ise hem tek değişkenli hem de çok değişkenli lojistik regresyon analiz sonuçları KPSS sınavına girecek öğretmen adaylarının depresyon puanları düzeyinin KPSS sınavına girmeyecek öğretmen adaylarının depresyon puanı düzeyine göre yüksek düzeylerde olduğuna işaret etmektedir. Nitekim KPSS sınavının öğretmen adaylarının kişisel ve sosyal yaşamını olumsuz etkilediği birçok araştırma sonucuyla da tespit edilmiştir (Atav ve Sönmez, 2013; Eraslan, 2004; Erdem ve Soylu, 2013; Sezgin ve Duran, 2011; Şahin ve Arcağök, 2011). Bu araştırma bulgusundan hareketle KPSS sınavının öğretmen adaylarında yüksek bir baskı oluşturduğu bununda sınava girecek öğretmen adaylarının depresyon puanlarının artmasına yol açtığı söylenebilir. KPSS sınavının öğretmen adaylarında oluşturduğu aşırı baskı, onlarda umutsuzluk, mutsuzluk, zihinsel yorgunluk ve depresyonunu artmasına neden olabilir. Bununla birlikte KPSS sınavının öğretmen adaylarının kariyerlerini ve geleceklerini belirleyen önemli bir sınav haline dönüşmesi son sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarındaki kaygı düzeyinin yükselmesine dolayısıyla depresyon puanlarının bu çerçevede yüksek oranda saptanmasında etkili olabilir.

Araştırmada anne eğitim durumu ve baba eğitim durumu öğretmen adaylarının depresyon puanları üzerinde etkili bir değişken olmadığını göstermektedir. Benzer durum öğretmen adaylarının barınma yeri değişkeninde de ortaya çıkmaktadır. Son yıllarda öğrencilere sunulan hizmetlerde (yurt kapasitesi ve sayısındaki artışlar) son yıllarda yapılan önemli iyileştirmeler bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının kent merkezlerinde farklı seçeneklere sahip olmaları, bu konuda ciddi sıkıntılar yaşamamaları barınma yeri değişkeninin öğretmen adaylarının depresyon puanlarını etkilemede belirli bir değişken olmamasına neden olabilir.

Bütün dünyada vaka sayısı ile adından sürekli bahsettiren psikolojik hastalık olan depresyondan KPSS sınavına girecek olan adayları koruyabilmek adına önce sınavla ilgili farkındalık yaratılmasına sonra bu önlemler işe yaramazsa psikologlara, psikolojik danışmanlara ve psikiyatlara uygulama alanında önemli görevler düşmektedir. Farkındalık yaratılması adına üniversitede yetkin bir ruh sağlığı ekibi tarafından bilgilendirici seminer verilmesi sağlanmalı. Bu tarz tedbirlerin öğretmenlik okuyan üniversite öğrencilerinde depresyonun oluşum sebeplerinden birisi olan psikososyal durumların etkisini azaltacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Al-Qaisy and Lama M. (2011), "The relation of depression and anxiety in academic achievement among group of university students", *International Journal of Psychology and Counselling*, 3(5), s.9100.
- American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (4th ed., Text Revision). Washington, DC: Author.
- Atav, E. ve Sönmez, S. (2013). Öğretmen adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS)'na ilişkin görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1), 01-13
- Aydın, B. (1990). Üniversite Öğrencilerinde Depresyon, Bilişsel Çarpıtmalar ve Akademik Başarı, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fak., Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, s.27-36.
- Aysan, F, ve Bozkurt, N. (2000). Bir grup üniversite öğrencisinin kullandığı başa çıkma stratejileri ile depresif eğilimleri ve olumsuz otomatik düşünceleri arasındaki ilişki. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 25-38.
- Ajinkya, S., Schaus, J. & Deichen, M. (2016). The Relationship of Undergraduate Major and Housing with Depression in Undergraduate Students. *Cureus* 8(9): e786. DOI 10.7759/cureus.786.
- Berzonskv, M. D. & Kuk, L. S. (2000). Identity status, identity processing style, and the transition to university. *Journal of Adolescent Research*, 15(1), 81-98.

◆ Şirin Çetin / Serdar Arcağök

- Binbay Z. (2011). Majör Depresyonu Olan Hastaların Birinci Dereceden Yakınlarında Depresyon Varlığının Araştırılması, Stresle Başa Çıkma Yöntemleri. *Tıpta Uzmanlık Tezi*. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Brackney B.E. ve Karabenick, S.A. (1995). Psychopathology and academic performance: The role of motivation and learning strategies. *J. Couns. Psychol.*42,456-465.
- Bozkurt, N. (2004). Bir Grup Üniversite Öğrencisinin Depresyon ve Kaygı Düzeyleri ile Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkiler, *Eğitim ve Bilim*, 29 (133), 52-59.
- Canat S (1997) *Ergenlerde depresyon. Ergenlikte Ruhsal Sorunlara Yaklaşım-II*, Ege Psikiyatri Sürekli Yayınları, 2(4):469-472.
- Clark, D. A., Beck, A. T., & Alford, B. A. (1999). Scientific foundations of cognitive theory and therapy of depression. New York: John Wiley & Sons.
- Dahlin M, Joneborg N, Runeson B. (2005). Stress and depression among medical students: a cross sectional study. *Med Educ*,39,594-604.
- Deniz, M. E. ve Sümer, A. S. (2010). Farklı özanlayış düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete ve stresin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(158), 115-127.
- Demirci, R. (2017). *Eğitim Fakültesi ve Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Depresyon Ve Motivasyon Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Uşak.
- Donnelly, R., Renk, K., Sims, V. ve McGuire, J. (2011). The Relationship Of Parent and Child Self-Talk In A College Sample. *Child Psychiatry and Human Development*, 42, 197-218.
- Edwards MJ, Holden RR (2001). Coping, meaning in life, and suicidal manifestations: Examining gender differences. *J. Clin. Psychol.*, (59), 1133-1150
- EJ Costello, A Erkanli, A Angold (2006). Is there an epidemic of child or adolescent depression? *JChild Psychol Psychiatry*, 47 (2006), ss. 1263-1271.
- Eraslan, L. (2004). Öğretmenlik mesleğine girişte Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) yönteminin değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 1 (1), 1-31.
- Erdem, E. ve Soylu, Y. (2013). Öğretmen adaylarının KPSS ve alan sınavına ilişkin görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 223- 236.
- Erözkan, A. (2009). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinde Depresyonun Yordayıcıları, *İlköğretim Online*, 8(2), 334-345.
- Erözkan, A. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik ve Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. 8. *Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Eşkin, M., Ertekin, K., Harlak, H., & Dereboy, C. (2008). Lise öğrencisi ergenlerde depresyonun yaygın ve ilişkili olduğu etmenler. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19, 382-389
- Feaster, H. T. (1996). *A comparison of traditional and nontraditional college students on the Beck Depression Inventory*. Unpublished master's thesis, Emporia State University.

- Felix, C. L. (2000). *The relationship between depression and academic performance in college students*. Unpublished doctoral dissertation, Minnesota School of Professional Psychology.
- Gelley, C.D. (2014). *Accuracy of Educators in Identifying Middle School Students with Elevated Levels of Anxiety or Depression*, Unpublished master's thesis, Department of Psychological and Social Foundations College of Education University of South Florida, USA.
- Gilbert, P. (2016). *Depression: The Evolution of Powerlessness*. Routledge: Taylor & Francis Group.
- Granger, K. (2017). *Promoting High Quality Teacher-Child Interactions: Examining The Role Of Teachers' Depression, Perceptions Of Children's Peer Relationships, And Contextual Factors*, (Unpublished Doctoral Dissertation). Arizona State University, USA.
- Gjerde, P.F. (1993). Depressive symptoms in young adults: A developmental perspective on gender differences. In: Funder DC, Parke DR, Tomlinson- Keasey CA, Widaman K (eds). *Studying live through time. American Psychological Association, Washington DC*. pp. 255–288
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Hosmer, D.W., Lemeshow. S.: .Areview of goodness-of-fit statistics for use in the development of logistic regression models. *Am. J. Epidemiol.*, 115:92-106, 1982
- Hofling, C. ve Leininger M. (2008) Hemşirelikte Ana Psikiyatrik Kavramlar. Kumral A, ceviren. II. Baskı İstanbul : Doğan Ofset, 398-399
- Kapıcı, E. G. (2004). İlköğretim öğrencilerinin zorbalığa maruz kalma türünün ve sıklığının depresyon, kaygı ve benlik saygısıyla ilişkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37, 1-13.
- Kınık, Ö. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Akademik Erteleme Davranışları İle Fonksiyonel Olmayan Tutumları, Depresyon Düzeyleri ve Benlik-Saygıları Arasındaki İlişki*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Köknel, Ö. (2005). *Ruhsal Çöküntü Depresyon*. İstanbul: Altın Kitaplar.
- Köroğlu, E. (2015). *Depresyon Nedir? Nasıl Başedilir?* Ankara: Hyb Yayıncılık.
- Lefkowitz. M. & Tesinv. E. P. (1985). Deoression in children: Prevalence and correlates. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 53, 64i-656.
- Lisser, E. (2002). Panel calls on primary doctors to test patients for depression. *The Wall Street Journal*, p. D4.
- Mclaughling, J. (2013). *Depression Symptoms In Early Childhood Teachers: Do Personality, Social Support, And School Climate Play A Role ?* Unpublished master's thesis, The Graduate School of Wayne State University, Detroit, Michigan, USA.
- Magen, Z. (1998). *Exploring adolescent happiness: Commitment, purpose, and fulfillment*. Thousand Oaks, CA: Sage.

◆ Şirin Çetin / Serdar Arcağök

- Maxfield, B. S. (1996). *Effect of Experience and Training on Teachers' Ability to Identify Depression in Children*. Unpublished master's thesis, Master of Science in Psychology in the School of Natural Sciences California State University, Fresno
- Meyer, B. Y. (2000). Study: 62% of school counselors feel unprepared to curb suicides. *Counseling Today*, 42(9), 18.
- Mizuta A, Suzuki K, Yamagata Z, Ojima T. (2017). Teachers' support and depression among Japanese adolescents: a multilevel analysis. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*. Springer Berlin Heidelberg; 52, 211–219.
- Mountford, A. L. (1993). *A teacher training workshop and handbook for the early identification of depression in adolescents, ?* Unpublished master's thesis, Rutgers The State University of New Jersey, Graduate School of Applied and Professional Psychology, USA.
- Otlu, B. M. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Depresyon Düzeyleri ve Aile İşlevleri: Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Örneği, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 30-35.
- Ören, N. ve Gençdoğan, B. (2007). Lise Öğrencilerinin Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (1): 85-92.
- Özcan, B. (2012). *İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Depresyon Düzeyleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Erzurum.
- Özdel, L., Bostancı, M., Özdel, O., ve Oğuzhanoğlu, N. K. (2002). Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler ve Sosyo-Demografik Özelliklerle İlişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3, 155-161.
- Öztürk, M. O. ve Uluşahin, A. (2011). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.
- Robbins. P. R. (1993). *Understanding depression*. Jefferson, NC: McFarland.
- Saipanis, H.R. (2003). Stress among medical students in a Thai medical school. *Medical Teacher*, 25,502 – 506.
- Sağar, M. E. (2018). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (23), 29 –42.
- Sezgin, F. ve Duran, E. (2011). Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) öğretmen adaylarının akademik ve sosyal yaşantılarına yansımaları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3): 9-22.
- Storey, E. D. (2016). *Relationship Between Teacher Characteristics and Accuracy In Identifying Middle School Students With Symptoms of Anxiety And Depression*. (Unpublished Doctoral Dissertation). Department of Educational and Psychological Studies College of Education University of South Florida.
- Şahin Ç. ve Arcağök S. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Algıları, 9. *Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* s. 624–629. Elazığ.

- Tatar, A. ve Saltukoğlu, G. The adaptation of the ces-depression scale into turkish through the use of confirmatory factor analysis and item response theory and the examination of psychometric characteristics. *Klinik Psikiyatri Dergisi*; (2010).20, 213-227.
- Türk Dil Kurumu. (2018). *Veteriner Hekimliği Terimleri Sözlüğü* . Ankara: TDK Yayınları.
- Üstün, A., Haskilic, E., Aslan, P., & Kazancioglu, K. (2013). An investigation on the Depression, Hopelessness & Anxiety levels of final year students attending the faculty of Education. *Bulletin of the Transilvania*, 6(55), 73- 80.
- Voelker R (2003). Mounting student depression taxing campus mental health services. *JAMA*, 289: 2055–2056.
- Yavuzer, Y., Albayrak, G. ve Keldal, G. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişki: Problem Çözme Becerilerinin Aracılık Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)* 33(1): 242-255.
- Yerlikaya, E. E. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Mizah Tarzları İle Algılanan Stres, Kaygı ve Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, T.C.Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Yemez, B. ve Alptekin, K. (1998). *Depresyon Etiyolojisi*. *Psikiyatri Dünyası*, 1, 21-25 .
- Yücel, B. Kara, K., Özyalçın, S., Alçalar, N., Özdemir, Ö. ve Yücel, A. (2002). Depression, automatic thoughts, alexithymia and assertiveness in patients with tension-type headache. *Headache*, 42, 194–199.
- Woolley, A. L. (2002). *Differences Between Undergraduate and Graduate Students In Self-Concept And Depression*. Unpublished doctoral dissertation, Andrews University School of Education.
- World Health Organization (2015). WHO Library Cataloguing-in-Publication Data.